

- Usiku wa leo tunahitimisha hukumu zinazoashiria nusu ya kwanza ya Dhiki Kuu na kuingia katika kipindi kikuu kinachofuata cha miaka saba
  - Tunajifunza wimbi la pili la hukumu linaloitwa hukumu za Baragumu
    - Zinaitwa hukumu za tarumbeta kwa sababu kila hukumu hutangazwa kwa mlio wa tarumbeta ya mbinguni
    - Bwana hutumia tarumbeta kama maonyo, kwa hiyo kila moja ya hukumu hizi hutumika kama maonyo kwa Dunia ya mwisho.
  - Hukumu nne za kwanza za tarumbeta zilileta uharibifu mkubwa kwa dunia halisi
    - Theluthi moja ya dunia ikateketea, theluthi moja ya bahari ikageuka kuwa damu na theluthi moja ya maji safi ya dunia ikawa sumu.
    - Onyo linalotolewa na hukumu hizi ni dhahiri: dunia haitadumu milele
    - Mwisho unakuja, na ulimwengu unahitaji kujiandaa kumwona Muumba wake
  - Kisha kuanzia baragumu ya tano, tuliingia katika hukumu za ole.
    - Neno ole linamaanisha hukumu, na hivyo tarumbeta tatu za mwisho zitaleta nyakati ngumu sana kwa wanadamu
    - Kila hukumu inalenga miili halisi ya idadi ya watu iliyobaki duniani
    - Hukumu ya kwanza ya ole ilileta mapepo yaliyoachiliwa kutoka shimoni ili kushambulia wanadamu kwa miezi mitano.
  - Wasioamini wote duniani walipata maumivu makali yasiyoisha kwa miezi mitano bila kupata nafuu.
    - Na maumivu yalipozidi kuwa mengi kiasi cha kuwaacha wanadamu kutafuta kifo badala yake, Bwana aliwazuia wasife.
    - Hukumu hii iliwapa wanadamu ambao hawajaokoka hakikisho la Kuzimu bila kuwataka wanadamu kutembelea mahali hapo.
- Na hapo ndipo tulipoishia... ole moja imekamilika, lakini bado mbili zinakuja.

**Ufunuo 9:13 Malaika wa sita akapiga baragumu, nikasikia sauti moja iliyotoka katika zile pembe za madhabahu ya dhahabu iliyo mbele za Mungu,**

**Ufu. 9:14 ikimwambia yule malaika wa sita aliyekuwa na baragumu, Wafungue nao malaika wanne waliofungwa kwenye mto mkubwa Frati.**

**Ufunuo 9:15 Wale malaika wanne wakafunguliwa, waliokuwa wamewekwa tayari kwa ile saa na siku na mwezi na mwaka, ili kwamba waue theluthi ya wanadamu.**

**Ufunuo 9:16 Na hesabu ya majeshi ya wapanda farasi ilikuwa milioni mia mbili; nilisikia hesabu yao.**

**Ufunuo 9:17 Hivyo ndivyo nilivyowaona hao farasi katika maono yangu, nao waliokaa juu yao, wana dirii kifuni, za wekundu kama wa moto, na buluu kama johari ya rangi ya samawati na manjano kama kiberiti, na vichwa vya farasi hao ni kama vichwa vya simba, na katika vinywa vyao hutoka moto na moshi na kiberiti.**

**Ufunuo 9:18 Theluthi ya wanadamu wakauawa kwa mapigo matatu hayo, kwa moto huo na moshi huo na kiberiti hicho, yaliyotoka katika vinywa vyao.**

**Ufunuo 9:19 Kwa maana nguvu za hao farasi ni katika vinywa vyao, na katika mikia yao; maana mikia yao ni mfano wa nyoka, ina vichwa, nao wanadhuru kwavyo.**

- Katika mstari wa 12 tunaambiwa kwamba ole ya pili na ya tatu lazima zisubiri hadi ole ya kwanza ikamilike.
  - Hivyo, hiyo inatuambia kwamba hukumu hizi maalum ni za mfuatano, zikitokea moja baada ya nyingine
    - Miezi mitano ya kuumwa kwa uchungu inapitia kipindi chake na kuisha, kisha ole ya pili itaanza wakati fulani baada ya hapo.
    - Je, unaweza kufikiria jinsi watu walivyohisi wakati adhabu hiyo ilipoondolewa?
    - Wameteseka kile ambacho lazima kilionekana kama umilele na labda hawakujua kama kitaisha kisha kiondoke.
    - Ni kama kuona kifungo chako cha maisha kikibadilishwa bila kutarajia
  - Lakini kisha ole mpya huja, wakati huu katika umbo la jeshi kubwa la wapanda farasi, wakiongozwa na malaika wanne
    - Kama tulivyofanya kwa ng'e wa ole ya kwanza, hebu tujaribu kuelewa malaika hawa na wapanda farasi ni akina nani?
    - Na kwa mara nyingine tena, vidokezo vilivyo katika maandiko vinatuongoza katika mwelekeo mmoja tu.
  - Tunaanza na asili ya hukumu hii: sauti kutoka madhabahuni Mbinguni ikiamuru kwamba malaika fulani waachiliwe
    - Kwa hiyo tunajua Mungu mwenyewe ndiye anayesababisha kitendo kinachofuata
    - Na Yeye huwatumia mawakala wa ajabu, malaika, ili kutekeleza matukio hayo
    - Kwa hiyo tunaanza mara moja kuona matukio haya kama yasiyo ya kawaida na si ya asili, na maelezo yanayofuata yanathibitisha hilo
  - Kisha, angalia kwamba malaika walioachiliwa walifungwa mahali fulani Duniani, hasa mto Frati.
    - Malaika waliofungwa (au walioko kifungoni) daima humaanisha malaika walioanguka (mapepo).
    - Na kufungwa duniani kunasisitiza zaidi kwamba wao ni malaika walioanguka
    - Na mahali panapoitwa **Mto Frati** panathibitisha kwamba ni mashetani, kwa kuwa Mesopotamia ni makao ya kibiblia ya Shetani na mawakala wake.
- Kwa hiyo Bwana anaanza hukumu ya ole wa pili kwa kuwaachilia pepo wanne waliokuwa wamefungwa na kutayarishwa mahsusi kwa ajili ya siku hii.
  - Inamaanisha nini, kwamba, walikuwa wameandaliwa kwa hukumu hii?
    - Kwa ufupi ina maana kwamba Bwana aliwafunga wakati fulani uliopita akijua wangepanya nini wakiachiliwa huru.

- Kwa maneno mengine, kama hawangefungwa, wangukuwa tayari wanawaua wanadamu
- Inaonekana kama baadhi ya malaika walioanguka ni wabaya kuliko wengine, na hawa Mungu amewaweka kando kwa ajili ya siku ambayo wangukuwa na manufaa.
- Lakini kifungu hicho kina pendekezo la kina zaidi, kwa sababu tunajua Bwana ndiye anayeumba vitu vyote
  - Kwa hiyo kwa namna fulani, tunaweza kusema kwamba katika siku ambayo Bwana aliwaumba malaika hawa wanne, alifanya hivyo akijua kwamba siku moja wangeanguka pamoja na Shetani.
  - Na walipoanguka, wangukuwa wakali kupita kiasi na wenye chuki, lakini Bwana bado aliendelea na uumbaji wao.
  - Na alifanya hivyo kwa sababu alikusudia kuwatumia kwa muda huu mmoja wakati wa Dhiki
- Pepo hawa wanne huenda kuua theluthi moja ya wanadamu kwa kutumia wapanda farasi milioni mia mbili, Yohana anasema
  - Kwa Kigiriki, ina sema kwa haraka “myriad mbili za myriad,” na **myriad** ni 10,000.
    - Yohana alisema  $2 \times 10,000 \times 10,000$  ambayo ni milioni 200
    - Tunaweza kumuuliza Yohana kwa busara jinsi alivyojua kwamba walikuwa wapanda farasi milioni 200 haswa, kwa kuwa isingewezekana kuhesabu idadi kubwa kama hiyo.
    - Yohana alitarajia swali hilo, kwa sababu aliongeza haraka kwamba alisikia idadi yao.
    - Maelezo hayo madogo yanatukumbusha kwamba mara zote sisi huchukulia namba zilizotolewa katika Biblia kihalisi isipokuwa kama zimeelezwa vinginevyo.
  - Tunajua malaika walikuwa mashetani, lakini tunawachukuliaje wapanda farasi hawa?
    - Hapa ni mahali pengine ambapo uvumi mara nyingi huchukua nafasi ya uchunguzi makini wa maandiko
    - Baadhi wamewazia jeshi la wanadamu likifanikisha mauaji hayo
    - Kisha wanatafuta mahali pa kupata watu wengi kiasi hicho katika jeshi, pasipo kuzungumzia kupata farasi wengi kiasi hicho.
    - Majibu wanayopata yanajumuisha jeshi la China miongoni mwa mengine
  - Lakini wanaangalia upande usio sahihi kabisa kwa sababu wameshindwa kusoma tu maandiko kwa kwa maneno yake yenyewe.
    - Kwanza, angalia maelezo ya hawa "wapanda farasi"
    - Wapanda farasi wana mashati ya kifua yaliyotengenezwa kwa moto na kiberiti (sulfa) na farasi wana vichwa vya simba, na moshi na kiberiti vinatoka vinywani mwao.
    - Kwa kadiri ninavyojua, Wachina hawatoandaa wanajeshi wao kwa njia hii.

- Na kuona hili kama maelezo ya vita vya kisasa na vifaru ni uvumi ulioenea tu, si tafsiri sahihi.
- Ni wazi kwamba, mwonekano wao unaonyesha wazi kwamba wao ni viumbe visivyo vya kawaida kama vile ng'e kutoka hukumu ya ole wa kwanza.
  - Kwa kuwa wanaongozwa na mapepo, inaeleweka tu kuhitimisha kwamba hawa pia ni mapepo wanaoongozwa na mabwana zao.
  - Hii inaendelea na mtindo tulioona wiki iliyopita kwamba kadri hukumu zinavyozidi kuwa kali, Bwana anazidi kuwategemea mapepo kuzitekeleza.
  - Mapepo yanaonekana kufaa sana kusababisha uharibifu mkubwa, ghasia na mateso
  - Hivyo basi, kwa asili yao, wao ndio mawakala wa chaguo la Bwana kutumika katika kuleta ladha ya Kuzimu kwa wakaazi wa dunia.
- Kama kulikuwa na shaka yoyote kuhusu utambulisho wao usio wa kawaida, angalia jinsi wanavyochukua uhai katika mst.19
  - Wanaua theluthi moja ya wanadamu duniani kwa vinywa na mikia yao, kwa sababu nguvu zao ziko vinywani mwao na mikia yao.
    - Vinywa vyao vinatoa moto na kiberiti, kama warushaji wa moto wenye futi nne
    - Na mikia yao huua kama nyoka, ambayo ina maana kwamba wanauma vibaya sana.
  - Hapa tena, hakuna kitu katika maandiko kinachoonyesha kwamba tunapaswa kuchukua maelezo haya kama uwakilishi wa mfano wa kitu kingine
    - Badala yake, tunawaona kama ilivyoelezwa, kumaanisha kwamba wao si wa ulimwengu huu.
    - Na kutokana na mashetani wao wakubwa, inaeleweka tu kwamba wapanda farasi hawa ni mashetani milioni 200 waliotumwa kuwaua wanadamu.
  - Bwana alitabiri kuja kwa jeshi hili katika Agano la Kale akizungumza kupitia nabii Yoeli akisema

**[Yoeli 2:1](#) Pigeni tarumbeta katika Sayuni, Pigeni na kelele katika mlima wangu mtakatifu; Wenyeji wote wa nchi na watetemeke; Kwa maana siku ya BWANA inakuja. Kwa sababu inakaribia;**

**[Yoeli 2:2](#) siku ya giza na huzuni, siku ya mawingu na giza kuu. Kama mapambazuko yakitandazwa juu ya milima, hao ni wakuu, tena wenye nguvu, mfano wao haukuwako kamwe, wala hautakuwako baada ya hao, hata katika miaka ya vizazi vingi.**

- Mistari hii ya ufunguzi inathibitisha kwamba Yoeli 2 imeandikwa katika wakati wa Dhiki Kuu
  - Siku ya Bwana ndiyo neno linalopendelewa zaidi katika Biblia kwa miaka saba ya majuma sabini ya Danieli.
  - Na ni siku ya giza na huzuni na hakujawahi kuwa na jambo lolote kama hilo.

**[Yoeli 2:3](#) Moto unaanguza vikali mbele yao; na nyuma yao miali ya moto inateketeza; hiyo nchi inafanana na bustani ya Edeni mbele yao, na nyuma yao imekuwa jangwa tupu; naam, hakuna aliyeokoka asipatikane nao.**

**[Yoeli 2:4](#) Kuonekana kwao ni kama kuonekana kwa farasi; na kama wapanda farasi ndivyo wanavyopiga mbio.**

- Katika siku hii kunakuja jeshi kama farasi wa vita, lakini angalia wao si farasi
  - Yoeli anasema wana mwonekano wa farasi
  - Na wanapoenda, wana moto unaowaka mbele yao, ambao unafanana na maelezo ya Yohana ya midomo ya farasi.
  - Na nchi iliyo nyuma yao inawaka kama mwali wa moto, hivyo wanapopita huacha uharibifu unaowaka nyuma yao
- Na nchi iko kama Edeni mbele yao, ambayo ni marejeleo ya anguko la Bustani
  - Mashetani hawa wanaona nchi kama vile Shetani alivyowaona Adamu na Mwanamke katika Bustani, mahali pa kuangamizwa
  - Na baada ya kupita katika nchi, wanaiacha ikiwa ukiwa na jangwa...hakuna kitu kinachowaepuka

**[Yoeli 2:5](#) Kama mshindo wa magari ya vita juu ya vilele vya milima, ndivyo warukavyo; kama mshindo wa miali ya moto iunguzapo mabua makavu, kama mashujaa waliopangwa tayari kwa vita.**

**[Yoeli 2:6](#) Mbele yao watu wanahangaika; nyuso zote zimegeuka kuwa nyeupe kwa hofu.**

**[Yoeli 2:7](#) Hupiga mbio kama mashujaa; huupanda ukuta kama watu wa vita; nao huendelea mbele kila mmoja katika njia zake, wala hawapotoshi safu zao.**

**[Yoeli 2:8](#) Wala hapana mmoja amsukumaye mwenzake; huendelea mbele kila mmoja katika njia yake; hujifanyia njia kwa nguvu kati ya silaha, wala hawaachi kuifuata njia yao.**

**[Yoeli 2:9](#) Huurukia mji; hupiga mbio juu ya ukuta; hupanda na kuingia ndani ya nyumba; huingia madirishani kama aingiavyo mwizi.**

**[Yoeli 2:10](#) Nchi inatetemeka mbele yao; mbingu zinatetemeka; jua na mwezi hutiwa giza, na nyota huacha kuangaza;**

- Wapanda farasi hawa wanawafuata wanadamu bila kuacha, wakupanda kuta kama wanajeshi, wakitembea kwa mstari, bila kugeuka kutoka kwenye njia yao.
  - Mandhari kwa ujumla ni ya nguvu isiyozulika na yenye nidhamu inayoenea kote nchini
  - Wanaingia katika nyumba kama wezi kupitia madirishani
  - Ni wazi kwamba farasi wa kawaida hawaingii kwa njia hii, si zaidi kuwa na midomo ya kurusha moto na mikia ya nyoka.

- Kisha Yoeli anasema kwamba hukumu hii ingeambatana na majanga ya asili kama vile matetemeko ya ardhi na misukosuko ya mbinguni
  - Hii inalingana kikamilifu na muundo wa kile tunachokisoma.
  - Na inathibitisha kwamba tunaangalia kitu kisicho cha kawaida na cha kishetani kilichoachiliwa juu ya wanadamu na Mungu

**Yoeli 2:11 naye BWANA anatoa sauti yake mbele ya jeshi lake; maana matuo yake ni makubwa sana; kwa maana yeye ni hodari atokelezaye neno lake; kwa kuwa siku ya BWANA ni kuu, yenye kitisho sana; naye ni nani awezaye kuistahimili?**

- Hatimaye, Yoeli anasema hili ni jeshi la Bwana, kwa sababu kama tunavyojua Bwana aliwaita malaika wanne na wapanda farasi kuanza mashambulizi yao duniani.
  - Hii ni siku kuu na ya kutisha ya Bwana, na Yoeli anauliza ni nani awezaye kuistahimili?
    - Ni wazi kwamba baadhi watavamilia hukumu hii, lakini theluthi moja ya wanadamu haitavumilika.
    - Matokeo ya pamoja ya wapanda farasi hawa ni kuacha theluthi moja ya wanadamu wakiwa wamekufa
  - Kama ole wa kwanza ulioleta mateso makubwa kwa kila mtu lakini hakuna kifo kwa yeyote, ole wa pili huzaa kifo kwa baadhi na mateso makubwa kwa kila mtu.
    - Kufa kwa theluthi moja ya wanadamu kunaonekana kumeundwa kumgusa kila mwanadamu moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja
    - Ikiwa mtu mmoja kati ya watatu duniani anakufa karibu nawe (ikiwa si wewe mwenyewe), basi unaguswa na tukio hili
    - Kila mtu ameathiriwa kwa njia moja au nyingine, na athari ya msiba kama huo itakuwa maombolezo ya duniani kote
  - Huu ni wito wa kuamka duniani kote kuhusu uhalisia wa mwisho unaokuja wa mambo yote na hukumu inayofuata.
    - Hakuna kinacholeta maswali ya umilele akilini kwa nguvu zaidi kuliko kifo cha mpendwa
    - Kwa Mkristo, maombolezo ya kufiwa na mtu tunayempenda hupunguza uzito kwa kujua kwamba anaendelea vizuri.
    - Na katika muda mfupi, tutakuwa pale walipo, na kwa hiyo hatujawapoteza kwa muda mrefu
  - Lakini kwa asiyeamini, kifo ni jeraha lisilo na unafuu, kwa kuwa hakuna ujasiri katika mustakabali bora na hakuna tumaini la upatanisho.
    - Kuna hasara na mateso na maswali tu
    - Na wakati mwingine maswali hayo yatasukuma mioyo kuzingatia ahadi za Bwana zinazopatikana katika Maandiko Matakatifu.
- Na Bwana anaweza kutumia mateso kumleta mtu kwenye imani, kwa hiyo tunajiuliza

nini kitatokea kwa ulimwengu wa huzuni baada ya ole wa pili?

**Ufunuo 9:20 Na wanadamu waliobakia, wasiouawa kwa mapigo hayo, hawakuzitubia zile kazi za mikono yao, hata wasiwasujudie mashetani, na sanamu za dhahabu na za fedha na za shaba na za mawe na za miti, zisizoweza kuona wala kusikia wala kutembea.**

**Ufunuo 9:21 Wala hawakuutubia uuaji wao, wala uchawi wao, wala uasherati wao, wala wizi wao.**

- Yohana anasema "waliobaki" (maana yake theluthi mbili za wanadamu ambao hawakuuawa na hukumu ya ole wa pili) hawatubu na kumgeukia Bwana
  - Wanaendelea kuabudu mashetani na sanamu, na hawatatubu mauaji yao, uchawi na uasherati wao.
    - Angalia ukamilifu wa kauli ya Yohana...hakuna yeyote aliyeokoka (yaani, "waliobaki") aliyekubali toba.
    - Dalili ni kwamba 100% ya dunia iliitikia hukumu hizi bila kuamini
  - Lakini tunajua kwamba *kuna* imani wakati huu, kwa sababu wale 144,000 wanafanya kazi ya kuwaokoa watu na mashahidi wa imani wanakufa.
    - Kwa hiyo tunawezaje kupatanisha kauli hizi mbili?
    - Ni rahisi unapokumbuka Biblia inasema nini kuhusu jinsi imani inavyokuja kwanza

**Warumi 2:4 Au waudharau wingi wa wema wake na ustahimili wake na uvumilivu wake, usijue ya kuwa wema wa Mungu wakuvuta upate kutubu?**

- Paulo anasema ni wema wa Mungu unaotuongoza kwenye toba, ikimaanisha neema ya Mungu inayofanya kazi moyoni mwetu huchochea mwitikio wetu wa imani
  - Kwa hiyo kwa wale walio katika Dhiki ambao ni wapokeaji wa neema ya Mungu, wokovu utakuwa matokeo
  - Na hukumu hizi ni sehemu ya jinsi Mungu anavyotayarisha mioyo yao kupokea neema Yake.
  - Tunajua kwamba hali ngumu mara nyingi huwa na manufaa kwa Mungu katika kumfikisha mtu mwisho wa maisha yake.
- Lakini tunapozingatia ni kiasi gani cha maafa ambacho ulimwengu umepitia hadi sasa, ni lazima tufikirie maana yake kwamba "hakuna" anayesukumwa kwenye imani kutokana na hayo.
  - Isipokuwa, hadi Bwana afanye kazi moyoni mwa mtu, mwanadamu wa kawaida hatamgeukia Bwana kutokana na msiba.
  - Hata hukumu zisizotarajiwa hazitashawishi ulimwengu kuamini
  - Imani haitegemei hofu, au hisia, au hata uthibitisho wa kushawishi

- Imani ni zawadi inayotoka kwa Mungu Mwenyewe, kulingana na [Waefeso 2:8-9](#)
  - Na hukumu hizi zinaweka wazi uhalisia wa hali ya mwanadamu
  - Kwani kama kungekuwa na wakati ambapo majaribu na msiba vingeweza kuchochea imani, je, hali hizi hazingestahili?
  - Lakini hukumu za ole zinathibitisha tu kile tunachojua tayari kutoka kwenye Maandiko
  - Kwamba mbali na kazi ya Mungu moyoni mwa asiyeamini, mtu hatamgeukia Mungu kamwe
- Kwa hiyo mwishoni mwa Sura ya 9, hukumu za nusu ya kwanza ya Dhiki zimefikia mwisho
  - Hukumu za muhuri na tarumbeta zimekamiliika isipokuwa hukumu ya tarumbeta ya mwisho, ambayo ni hukumu za mabakuli saba.
    - Kama tutakavyoona hivi karibuni katika mfululizo wa sura zinazofuata, Dhiki ya miaka saba sasa imefikia nusu ya mwisho
    - Na kutokana na miaka 3.5 ya kwanza, takriban 50% ya idadi ya watu duniani wamekufa
    - Theluthi moja ya dunia haiwezi kukaliwa, na theluthi moja ya maji yote hayawezi kunywekwa wala kupitiwa kwa mashua.
  - Lakini mabaya zaidi bado hayajafika, kwani hukumu ya mwisho ya ole inakuja, ambayo ni Hukumu za Mabakuli (vitasa) zinazoitwa ghadhabu ya Mungu au Dhiki Kuu
    - Lakini kabla ya kuingia katika matukio ya nusu ya pili ya Dhiki, Ufunuo unaingia katika kipindi cha muda
    - Kipindi hiki kinaelezea matukio ya katikati ya Dhiki
  - Katikati ya Dhiki ni wakati tu ambapo tumepitia nusu ya miaka 7 ya Dhiki, huku nusu bado ikija.
  - Wakati huu ni muhimu sana kama wakati wa mabadiliko makubwa duniani kwa hiyo unastahili kuzingatiwa kwa kipekee katika simulizi ya Ufunuo
    - Kwa kweli, Ufunuo una sura nne zinazoelezea matukio ya katikati ya Dhiki
    - Zaidi ya hayo, kuna sura za ziada zinazoanzisha na kumalizia kipindi hiki, kwa jumla zikifanya sura sita za katikati ya Dhiki.
    - Kwa hiyo Sura ya 10-15 zote zinahusiana na katikati ya Dhiki, jambo linalotupa ishara ya jinsi kipindi hiki kilivyo muhimu kwa hadithi.
  - Lakini kitaalamu, katikati ya Dhiki ni wakati mfupi tu, wakati unaogawanya miaka 3.5 ya kwanza kutoka miaka 3.5 ya pili.
    - Nusu hiyo ya katikati inaweza pia kuonyeshwa kama miezi 42 au siku 1,260 (kwenye kalenda ya Kiyahudi), nyakati, wakati na nusu wakati
    - Lakini tunaposema katikati ya Dhiki, hatuzungumzii kuhusu wakati mmoja bali kipindi cha muda kinachozunguka wakati huo.
- Ni mchanganyiko wa matukio yanayotokea kwa wakati mmoja, yote yakiwa

yamepangwa juu ya kila moja

- Kwa hiyo tunapoangalia sura hizi 6 tunahitaji kukumbuka kwamba zinatokea kwa wakati mmoja
  - Na tunatambua sura zinazolenga sehemu ya katikati ya Dhiki Kuu kwa kuzingatia marejeleo ya muda katika kila sura.
    - Katika kila sura ya katikati ya nukta (isipokuwa sura za utangulizi na za mwisho), tutapata marejeleo ya katikati ya nukta
    - Sura hizo zitakuwa na mojawapo ya marejeleo matatu ya wakati wa katikati ya Dhiki: nyakati, wakati na nusu wakati, miezi 42 au siku 1,260
    - Kila moja ya maoni hayo yanamaanisha miaka 3.5, ambayo ni ishara kwamba tuko katikati ya miaka saba
    - Sura ya 10 inazungumzia kile kinachokuja katikati ya wakati wa katikati ya Dhiki, huku Sura ya 15 ikizungumzia kile kinachokuja baadaye katika Dhiki
- Kwa hiyo tuendeleo kwenye utangulizi wa katikati ya Dhiki

**Ufunuo 10:1** Kisha nikaona malaika mwingine mwenye nguvu akishuka kutoka mbinguni, amevikwa wingu; na upinde wa mvua juu ya kichwa chake; na uso wake ulikuwa kama jua, na miguu yake kama nguzo za moto.

**Ufunuo 10:2** Na katika mkono wake alikuwa na kitabu kidogo kimefunguliwa. Akaweka mguu wake wa kulia juu ya bahari, nao wa kushoto juu ya nchi.

**Ufunuo 10:3** Naye akaita kwa sauti kuu, kama simba angurumavyo. Na alipolia, zile ngurumo saba zikatoa sauti zao.

**Ufunuo 10:4** Na ngurumo saba zilipotoa sauti zao, nilikuwa tayari kuandika. Nami nilisikia sauti kutoka mbinguni ikisema, Yatie mhuri maneno hayo yaliyonenwa na hizo ngurumo saba, usiyaandike.

**Ufunuo 10:5** Na yule malaika niliyemwona, akisimama juu ya bahari na juu ya nchi, akainua mkono wake wa kulia kuelekea mbinguni,

**Ufunuo 10:6** akaapa kwa yeye aliye hai hata milele na milele, yeye aliyeziumba mbingu na vitu vilivyomo, na nchi na vitu vilivyomo, na bahari na vitu vilivyomo, ya kwamba hapatakuwa na kukawia tena baada ya haya;

**Ufunuo 10:7** isipokuwa katika siku za sauti ya malaika wa saba atakapokuwa tayari kupiga baragumu; hapo ndipo siri ya Mungu itakapotimizwa, kama alivyowatangazia watumishi wake hao manabii.

- Yohana anasema malaika mwingine mwenye nguvu anashuka kutoka Mbinguni, amezungukwa na wingu na upinde wa mvua juu yake
  - Huyu ni "malaika mwingine" kama huyo kwa sababu hapo awali kulikuwa na malaika wa kipekee aliyeshuka kutoka Mbinguni
    - Katika [Sura ya 7:2](#) malaika kama huyo mwenye muhuri wa Mungu aliye hai alionekana kwa njia kama hiyo.
    - Malaika huyu ni kama wa kwanza, lakini mwonekano wake ni tofauti

- Uso wake ulikuwa unang'aa kama jua na miguu yake ilikuwa inang'aa kama nguzo za moto
  - Muonekano huu wa kutisha unaonyesha malaika mwenye mamlaka makubwa, nasi tunajiuliza ni nani
  - Ni wazi kwamba malaika huyu lazima awe na nafasi kubwa Mbinguni
- Kidokezo cha utambulisho wake kinapatikana katika kitu anachobeba: kitabu kidogo
  - Neno la Kigiriki kwa ajili ya kitabu ni *biblaridion*, na toleo dogo (dogo) ni *biblos*, au hati fupi.
  - Kwa hiyo Yohana anasema malaika amebeba hati ndogo, kitu kidogo kuliko ukubwa wa kawaida wa hati
- Malaika huyo anapofika duniani, anakuwa mkubwa sana kiasi kwamba anaweka mguu mmoja baharini na mwingine nchi kavu.
  - Malaika huyu kisha akalia kwa sauti kubwa na yenye nguvu kiasi kwamba Yohana angeweza tu kuilinganisha na sauti ya mngurumo wa simba.
  - Kama umewahi kuwa katika bustani ya wanyama simba anapoamua kuachilia mngurumo, unajua jinsi sauti hiyo ilivyo na nguvu na ya kushangaza.
- Katika kujibu sauti hiyo, ufalme wa Mbinguni unaitikia kwa sauti saba za ngurumo
  - Sauti hizi lazima zilimfunulia Yohana ukweli fulani wa kina kwa sababu alikuwa karibu kuandika alichosikia
    - Lakini ameamriwa asiandike kabisa bali afunge alichosikia
    - Hii ina maana ya kuficha au kuweka siri kile alichosikia
  - Tukio hili ni la ajabu katika maelezo yake yote, na kwa hivyo tunalazimika kuuliza yote yanamaanisha nini? Tunawezaje kulielewa?
    - Tukio hilo ni la ajabu na kwa kiasi kikubwa halieleweki...isipokuwa kama ulikuwa umesoma kitabu cha Biblia kilichopita
    - Wanafunzi wa kitabu cha Danieli watatambua tukio hilo mara moja kutokana na kitu walichojifunza katika Sura ya 12
  - Katika wakati huo wa awali tunamwona malaika mwenye nguvu ambaye anaonekana kwa njia ile ile karibu na nchi kavu na majini.
    - Na katika wakati huo wa awali, nabii tofauti pia anaambiwa afunge mambo yatakayofunuliwa katika siku zijazo.
    - Na hivyo tukio hili linakusudiwa kurudisha mawazo yetu kwenye wakati huo wa awali
    - Na kwa uhusiano huo, tunaelewa kinachoendelea hapa
- Kwa hiyo hebu tutumie muda kidogo katika Danieli 12 usiku wa leo

**Dan. 12:1 Wakati huo Mikaeli atasimama, jemadari mkuu, asimamaye upande wa wana wa watu wako; na kutakuwa na wakati wa taabu, mfano wake**

haukuwapo tangu lilipoanza kuwapo taifa hata wakati huo huo; na wakati huo watu wako wataokolewa; kila mmoja atakayeonekana ameandikwa katika kitabu kile.

[Dan. 12:2](#) Tena, wengi wa hao wanaolala katika mavumbi ya nchi wataamka, wengine wapate uzima wa milele, wengine aibu na kudharauliwa milele.

[Danieli 12:3](#) Na walio na hekima watang'aa kama mwangaza wa anga; na hao waongozao wengi kutenda haki watang'aa kama nyota milele na milele.

[Danieli 12:4](#) Lakini wewe, Ee Danieli, yafunge maneno haya, ukakitie mhuri kitabu, hata wakati wa mwisho; wengi wataenda mbio huku na huko, na maarifa yataongezeka.

[Dan. 12:5](#) Ndipo mimi, Danieli, nikatazama, na kumbe, wamesimama wengine wawili, mmoja ukingoni mwa mto upande huu, na mmoja ukingoni mwa mto upande wa pili.

[Dan. 12:6](#) Na mmoja akamwuliza yule mtu aliyevikwa nguo za kitani, aliyekuwa juu ya maji ya mto, Je! Itakuwa muda wa miaka mingapi hata mwisho wa mambo haya ya ajabu?

[Dan. 12:7](#) Nami nikamsikia yule mtu aliyevikwa nguo za kitani, aliyekuwa juu ya maji ya mto, hapo alipoinua mkono wake wa kulia na mkono wake wa kushoto kuelekea mbinguni; akaapa kwa yeye aliye hai milele na milele, ya kwamba itakuwa nyakati tatu na nusu; tena watakapokuwa wamekwisha kuvunja nguvu za hao watu watakatifu, ndipo mambo hayo yote yatakapotimizwa.

[Dan. 12:8](#) Nami nikasikia, lakini sikuelewa; ndipo nikasema, Ee Bwana wangu, mwisho wa mambo haya utakuwaje?

[Danieli 12:9](#) Akasema, Nenda zako, Danieli; maana maneno haya yamefungwa, na kutiwa mhuri, hata wakati wa mwisho.

- Kwa sababu tunaingia katika sura ya mwisho ya Danieli, hebu tutumie muda kuelewa muktadha wa kifungu hiki
  - Sura inaanza na msemu "Wakati huo..."
    - Wakati ambao Danieli anazungumzia ni wakati unaoelezwa mwishoni mwa sura iliyotangulia, Sura ya 11
    - Mwishoni mwa Sura ya 11, Danieli alikuwa akielezea kuibuka na kazi ya Mpinga Kristo katika kuushinda ulimwengu
    - Hilo linatuambia kwamba "wakati huo" inarejelea wakati wa Dhiki Kuu, na hasa zaidi wakati wa kuibuka kwa Mpinga Kristo.
  - Wakati huo, malaika mwenye nguvu na shupavu, **Mikaeli**, atatokea, ikimaanisha kuchukua nafasi au cheo alichopewa.
    - Mikaeli atasimama katika kipindi cha dhiki kuu ambacho hakifanani na kingine chochote, ambacho ni marejeleo ya Dhiki Kuu
    - Dhiki Kuu ni jina ambalo Yesu anaipa nusu ya pili ya Dhiki kutoka Mathayo 24

**Mathayo 24:21 Kwa kuwa wakati huo kutakuwapo dhiki kubwa, ambayo haijatokea namna yake tangu mwanzo wa ulimwengu hata sasa, wala haitakuwapo kamwe.**

- Tunapoendelea na sura za katikati ya Dhiki, tutajifunza kinachofanya nusu ya pili ya Dhiki kuwa kubwa na ya kutisha sana.
- Wakati huo huo, maelezo ya Danieli katika mstari wa 5 ya kile anachokiona yanafanana na maelezo ya malaika wa Yohana katika Ufunuo 10
  - Mtu wa Danieli aliyevaa kitani anaelea juu ya mto huku wajumbe wengine wawili wakisimama kila upande wa mto
  - Malaika mkuu wa Yohana anashuka juu ya maji na kutua akiwa na mguu mmoja juu ya nchi kavu na mwingine juu ya maji
- Na katika Ufunuo 10 Yohana anasikia kitu kinachosemwa na radi ambacho hawezi kukifunua lakini lazima akifunge kwa muda
  - Vivyo hivyo, Danieli alisikia jambo kutoka kwa malaika lakini aliambiwa asilifunue bali alifunge badala yake
  - Matukio hayo mawili yanafanana sana kiasi kwamba yanaonyesha uhusiano
- Hasa, wakati wa Danieli ni Sehemu ya 1 na wakati wa Yohana ni Sehemu ya 2 ya mazungumzo (mazungumzo yale yale) na malaika yule yule mkuu
  - Malaika anayemtembelea Danieli anamwambia nabii andae kitabu chenye unabii wa mwisho wa enzi
    - Danieli anaambiwa kwamba maajabu anayosikia yataendelea kwa wakati, nyakati na nusu wakati, ambayo ni miaka 3.5
    - Hiyo ni moja ya marejeleo yetu kuhusu katikati ya Dhiki ya miaka saba
    - Kwa hiyo tunajua Danieli alikuwa akijifunza kuhusu nusu ya pili ya Dhiki Kuu, Dhiki Kuu
  - Danieli hawezi kuelewa maajabu yanayotokea katika Dhiki Kuu, kwa hiyo anaomba ufafanuzi katika mstari wa 8.
    - Lakini malaika anamwambia Danieli ayafunge yale aliyosikia, akimaanisha kwamba anapaswa kuyaandika kwenye gombo na kuyafunga hadi mwisho wa enzi.
    - Kwa hiyo, malaika alikuwa akimwambia Danieli kwamba hiki ndicho kinachotokea wakati wa siku za mwisho za enzi ya Mataifa.
    - Kiandike na ukifunike, kwa sababu hatuwezi kuufichulia ulimwengu maelezo haya hadi siku za mwisho zianze.
    - Kumbuka, siku za mwisho za enzi hii ni nyakati za Kanisa, kama tulivyojifunza mapema katika somo hili.
- Kwa hiyo kitabu hicho kidogo kilienda wapi? Tukirudi kwenye Ufunuo 10, tunapata jibu letu miongoni mwa sehemu ya pili ya mazungumzo haya na malaika.
  - Malaika wa Danieli alichukua gombo (hati) ambalo Danieli aliandika na kushikilia

hadi wakati wa kumpa Yohana katika karne ya kwanza ulipofika

- Na hivyo ndivyo tunavyoona vikitokea katika Ufunuo 10
- Katika mstari wa 2 Yohana anasema malaika anashuka kutoka Mbinguni akiwa amebeba hati hiyo ndogo
- Kisha Yohana anasikia mambo yaliyosemwa ambayo hawezi kuyarudia, angalau bado, mambo yanayohusu mwisho wa Dhiki
  - Wakati huo huo, malaika anasimama juu ya bahari na nchi kavu kumsifu Bwana kwa kutochelewa zaidi katika kutimizwa kwa mambo haya
  - Anazungumzia kuchelewa gani? Ni kuchelewa ambako kumetokea tangu siku ya Danieli
  - Matukio ya Dhiki Kuu yalifunuliwa kwa mara ya kwanza kwa Danieli muda mrefu uliopita, lakini yalitiwa muhuri
  - Na hata walipofunuliwa kwa Yohane baadaye, bado **hajakamilika**.
- Lakini katika siku zijazo, malaika huyo mkuu atatokea na atakapotokea, matukio ya Dhiki Kuu hatimaye yatatokea.
  - Na zitatimizwa wakati tarumbeta hiyo ya saba itakapopigwa na hukumu za bakuli zitakapotimia.
  - Kwa hiyo ni jukumu la Yohana kufichua maelezo ya Dhiki Kuu ambayo Danieli alisikia miaka mingi iliyopita.

**Ufunuo 10:8 Na sauti ile niliyoisikia kutoka mbinguni ilinena nami tena, ikisema, Nenda, ukakitwae kile kitabu kilichofunguliwa katika mkono wa yule malaika, aliyesimama juu ya bahari na juu ya nchi.**

**Ufunuo 10:9 Nikamwendea malaika yule nikamwambia kwamba anipe kile kitabu kidogo. Akaniambia, Kitwae, ukile, nacho kitakutia uchungu tumboni mwako, bali katika kinywa chako kitakuwa kitamu kama asali.**

**Ufunuo 10:10 Nikakitwaa kile kitabu kidogo kutoka mkononi mwa malaika yule, nikakila; nacho kikawa kitamu kama asali kinywani mwangu, na nilipokwisha kukila tumbo langu likatiwa uchungu.**

**Ufunuo 10:11 Wakaniambia, Imekupasa kutoa unabii tena juu ya watu na taifa na lugha na wafalme wengi.**

- Yohana anaambiwa achukue kitabu kidogo kutoka kwa malaika na kukila
  - Kwa kawaida hati miliki zilipatikana kwenye hati miliki za **papyrosi** na hazikuwa za kuliwa (au angalau hazikuwa na ladha nzuri).
    - Lakini katika hali hii, Yohana anaweza kufanya anachoambiwa
    - Malaika anasema kitabu kitakuwa kitamu kinywani lakini kitakuwa kichungu tumboni
    - Tunaweza kuiga uzoefu hapa angalau kidogo
- Jambo kuu ni kwamba kuna uchungu na utamu wa unabii kuhusu hukumu ya Mungu na

mwisho wa wakati.

- Kwa nabii (na kwa hadhira yake) kuna utamu fulani katika kupokea unabii kuhusu mwisho.
  - Kwanza, tunaona mada hiyo ikiwa ya kuvutia na hata ya kuisimua
  - Na kwa kuwa inaelezea jinsi tunavyosonga mbele zaidi ya enzi hii na kuingia katika enzi inayofuata, inatuvutia sana
  - Haya ni mambo mazuri ya unabii na hakika ni matamu midomoni mwetu na tunayazungumzia
- Lakini ukweli wa kile mpito huo unahitaji unapozidi kufifia, unakuwa mchungu
  - Kwa sababu ukweli ni kwamba ulimwengu huu hauwezi kuhama kutoka enzi yake ya sasa hadi nyingine bila hukumu nyingi.
  - Kuna mabilioni ya roho ambazo zitakabiliwa na hukumu kwa ajili ya dhambi na zitavumilia kiwango cha msukosuko na dhiki ambazo hazijawahi kuonekana.
  - Na kwa waumini wanaoishi katika kipindi hiki cha historia, dhiki itakuwa kubwa vile vile ingawa kwa sababu tofauti.
- Kwa hiyo kama hatua ya maandalizi ya kupokea maarifa ya mwisho wa wakati, Yohana anakumbushwa kwanza kwamba jambo hili ni la umuhimu mkubwa.
  - Kisha Yohana anaitwa kutabiri kile alichopokea kutoka kwa Danieli
  - Unabii huo unahusu hali ya mambo kwa watu wengi duniani kote, ukirejelea matukio ya Dhiki Kuu
  - Kwa hiyo kinachofuata katika Sura ya 11-19 ni matukio ambayo Yohana anapokea kutoka kwa Danieli kwa njia ya kusema.
  - Na sasa Yohane ana **haki ya kufunua kile Danieli alikisikia kwanza lakini kilifungwa.**
- Tumalizie kwa kurudi kwenye Danieli 12 kwa taarifa moja ya mwisho

**[Danieli 12:10](#) Wengi watajitakasa, na kujifanya weupe, na kusafika; bali wabaya watatenda mabaya; wala hataelewa mtu mbaya awaye yote; bali wao walio na hekima ndio watakaoelewa.**

**[Dan. 12:11](#) Na tangu wakati ule ambapo sadaka ya kuteketezwa ya daima itaondolewa, na hilo chukizo la uharibifu litakaposimamishwa, itapata siku elfu na mia mbili na tisini.**

- Mapema katika [Danieli 12:7](#) tulijifunza kwamba matukio ambayo Danieli alikuwa akiandika kwenye kitabu chake yangedumu kwa wakati, nyakati na nusu wakati.
- Pia tunajua kwamba Dhiki huanzishwa na agano linalozungumziwa katika Danieli 9
  - Kati ya Mpinga Kristo na Israeli, kuruhusu watu kurudi kutoa dhabihu katika hekalu jipya la aina fulani
  - Hii inashughulikia **kuanza rasmi kwa miaka 7 ya Dhiki Kuu.**

- Sasa Danieli 12 inathibitisha kwamba katikati ya Dhiki inakuja siku 1,260 baada ya kutiwa saini kwa agano
  - Tunaweza kuona kwamba wakati katika pande zote mbili za katikati ya kipindi cha Dhiki ni sawa
- Mst.11 hufafanua katikati kama wakati Mpinga Kristo anapokomesha dhabihu hekaluni
  - Kuthibitisha kwamba agano ni muhimu katika kuendesha wakati wa Dhiki Kuu
- Unaweza kugundua kwamba tangu wakati wa kukomeshwa kwa dhabihu hadi chukizo la uharibifu, bado kuna siku 30 ambazo hazijahesabiwa (siku 1,290)
  - Katika wiki kadhaa zijazo tutazingatia sura nne zijazo
    - Ni kini kinachofanyika katikati ya Dhiki na kwa nini
    - Jinsi kinavyohusiana na kuvunjwa kwa agano
  - Tutarudi kwenye kipindi hicho cha siku 30 tutakapojifunza Sura ya 19